

TOVERBERG

30

JAARGANG 8 / 3 HERFST 2013



HET BELEEFDE GENOT
CULTURELE EN LITERAIRE KRING

HBG

HBG

HET BELEEFDE GENOT
HET BELEEFDE GENOT
VZW

"Ieder mens die genoeg scheidt in het voltooien van zijn taak is een kunstenaar; welke ook die taak is en hoe nederig ze ook is, hij brengt een kunstwerk tot stand. De toetssteen is het beleefde genot, het plezier, de perfectie: het overtuigend resultaat!"

Henry Van de Velde

Doornlaan 8, 8210 Zedelgem

0498/73.58.73

hetbeleefdegenot@scarlet.be

BTW BE 0893.747.805

Rek. 001-4851739-69

www.hetbeleefdegenot.be

Colofon

Redactie : Roland Ranson, Bart Mađou

Werkten ook mee: , Staf de Wilde, Els Vermeir, Johan Debruyne, Els Durnez, Patrick Vanhaelemeesch, Rietje Vanhaecke

Kaft: Rika Van Dycke

Vormgeving: Bart Mađou

Foto's: Bart Mađou

Toverberg verschijnt 4x per jaar, bij het begin van elk jaargetijde. Een abonnement nemen kan door lid te worden van Het Beleefde Genot v.z.w.

Afzonderlijke nummers: 5 €

De auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen.

Kopiëren of citeren is toegelaten, mits bronvermelding.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
Interview: Balder Goethals	5
De eerste zin	20
Elsenspinsels	23
Verwilderd	25
Waarheid & Herinnering	27
Godendeemstering	29
Gedichten	31
Beleefd	34
Te beleven	35
Een selectieve zelfbiografie	38
Favoriete boek: Rietje Vanhaecke	43
De leesgroep	44

ISSN 2030-1340

Woord vooraf

Beste lezer

September, 'la rentrée', zoals alleen de Fransen dat zo bondig kunnen verwoorden, de hervatting van de werkzaamheden, 't begin van een nieuw school- en cultuurjaar, 't begin ook van de herfst; de zomer pakt zijn laatste gloed zorgvuldig in en bergt die voor onafzienbare tijd op. Het weer kan opnieuw onbekommerd aan het prutsen slaan. Dus... blijkbaar ligt niet zo'n prettige tijd in 't verschiet, blijkbaar... of alleen maar schijnbaar?

Toch is er een lichtpunt, - 'Wat treurt ghy, hooghgeleerde Vos, / En fronst het voorhoofd van verdriet? / - is er een grote mate van 'vertroosting' voorhanden: ook nu weer scheidt Het Beleeftde Genot massa's dampende cultuur voor u op na die twee dorre maanden van streng dieet. Deze Toverberg nr. 30 hoopt daarvan het levende bewijs te zijn.

In ons *Interview* wordt artistieke duizendpoot Balder Goethals aan de tand gevoeld. Hij gunt ons een inkijk in zijn opvattingen over en zijn worstelen met allerhande vormen van beeldende kunst.

Met *De Eerste Zin* probeert ondergetekende u ervan te overtuigen dat het maar een kleine stap is van de Amerikaanse literatuur naar de Nederlandse poëzie, en *Els Vermeir* laat ons zien hoe een simpele naald de hoofdrol in een familiesaga weet te vertolken. *Staf de Wilde* gaat in de clinch met de term 'islamofobie' en legt uiteindelijk de vinger op de 'uitsluitingswonde'. En dat een trip naar Amsterdam heel wat diepzinnige gedachten losmaakt bij *Johan Debruyne*, dat leest u in zijn rubriek *Waarheid en Herinnering*.

En, beste lezer, dat 2013, het Wagnerjaar, niet onopgemerkt zal voorbijgaan, daarvoor zorgt onze voorzitter en volmaakte Wagneriaan *Bart Madou*. Hij is al een eerste keer in zijn pen gekropen en heeft voor ons 'Godendeemstering' gecomponeerd. Bovendien zult u hem opnieuw ontmoeten in de rubriek *Te Beleven*: hij staat persoonlijk garant voor twee Wagner-lezingen en bovendien wil hij veel volk op Tannhäuser, een verfilmde opera met Nederlandstalige onderschriften. Deze zelfde voorzitter blijft onverstoord verder werken aan zijn *Zelfbiografie*. Toch hebben we de indruk dat hij wat blij is de U achter zich te kunnen laten.

Patrick Vanhaelemeesch, onze huisdichter, laat zich ook dit trimester niet onbetuigd en in de rubriek *Het Favoriete Boek* leest u de bevindingen van Rietje Vanhaecke bij de lectuur van Jan Oberski's Kinderjaren.

In *Beleefd* kunt u nog eens rustig nagenieten van wat voorbij is en we sluiten zoals altijd af met *De Leesgroep*, die dit keer haar nieuwe werkjaar voorstelt.

Beste lezer, zoals u merkt is er wel degelijk vertroosting in het verschiet en kunnen wij samen met de dichter zeggen:

*Ik wilde ik kon u iets geven
tot troost diep in uw leven,
maar ik heb woorden alleen,
namen, en dingen geen.*

Roland Ranson



Interview Balder Goethals

interview & foto's: Bart Madou, eindredactie: Roland Ranson

BG... op school betekende dit Bijna Goed, maar wie bij Balder Goethals langs gaat weet dat het voor Beter dan Goed staat. Balder is de zoon van een artistieke moeder, Carine Vankeirsbilck. De appel die niet ver van de boom viel, troffen we dan ook aan in de Marsbiebuikstraat in Zedelgem.

Wanneer ben je met schilderen begonnen, Balder?

Van kleins af alleszins. Dat had zeker te maken met mijn opvoeding. Tot mijn veertiende jaar hadden wij geen televisie thuis, en ja, wat doe je dan? Boeken lezen, veel stripverhalen verslinden en dan die katten natekenen.

Ik zie dat nu ook aan Aukje, mijn dochttertje. Iedere keer als ik zit te tekenen,

komt zij naast mij zitten en tekent zij ook. Zo ging het ook bij mij: mijn moeder schilderde geregeld en ik wou dat ook doen. En ook langs vaderskant zitten er een paar kunstenaars.

Toen ik naar school ging zat Jan Vandecasteele in mijn klas, hij kon ook goed tekenen, er was zelfs een beetje onderlinge strijd, maar wij zijn wel beste vrienden geworden, dat was al zo van in de lagere school.

Ja, ik tekende veel stripfiguren na. Dat was toen ik bij de Maricolen kunstonderwijs volgde; dat wil dus ook zeggen dat iedereen in de klas vrij goed kon tekenen. Eigenlijk ging dat zo in zijn werk: we waren met een groepje van een vijftal leerlingen en we tekenden elk een pagina, en dan gaven wij die door aan elkaar, en zo kreeg het verhaal een wending. En iedereen van de klas kwam er in voor. Dat was plezierig... ik moet hier, denk ik, nog een aantal van die tekeningen liggen hebben. Vooraleer ik naar de Maricolen trok, heb ik eerst twee jaar in Spes nostra, hier in Zedelgem gezeten, en daar al zeiden de leraars: 'Als er een prutsschool zou bestaan, dan mag hij daar zeker naar toe.' Mijn mappen stonden echt vol



met tekeningen, ik tekende eigenlijk de hele dag door, ook tijdens de les.

En als ik niet tekende dan hield ik mij bijvoorbeeld bezig met prut-sen met een kneedgom.

Ook op kamp met de Chiro zat ik uit één aardappel allerlei figuur-tjes te snijden, terwijl de anderen druk aan het patattenjassen waren.

Heb je daarna ook academie gevolgd?

Ik ben vier, vijf jaar bij de Maricolen naar school geweest. Ik volg-de er beeldende kunst, een richting waar van alles in zat, boetse-ren, tekenen, schilderen, etsen soms zelfs zeefdruk en nog meer van die dingen.

Na de Maricolen ben ik naar Gent vertrokken. Ik heb er één jaar in Sint Lucas doorgebracht, de richting beeldende kunsten. Ik had, als ik het mij goed herinner, 260 op 300 voor mijn praktijk, wat uitzonderlijk veel was. Maar er waren ook vakken zoals psychologie, filosofie en nog een ander vak, en voor alle drie zat ik onder de helft. Was ik voor één geslaagd, dan zouden ze me wel gedeli-bereerd hebben.

In Gent kende ik wel een moeilijke periode. Na Sint-Lucas ben ik dan naar de Bijloke, de academie, getrokken. Twee jaar heb ik het daar uitgehouden, maar finaal heb ik het daar dan ook niet ge-haald. Mijn studies heb ik dus niet afgemaakt.

In Gent heb ik wel abstract leren denken, vooral in Sint Lucas. Je moet weten dat het er in de Maricolen heel klassiek aan toeging alles moest zeer natuurgetrouw nagetekend worden, begrijp je?

Moet je dan niet eerst de techniek meester zijn?

Dat leerden we van elkaar hoor. Na mijn studiejaren in Gent heb ik nog één jaar mijn eigen studies betaald, ik ben in Brugge voor een diploma grafisch ontwerp gegaan.

Hoe oud was je dan?

Vooraan in de twintig, 22 of zoiets, maar ik beklaag me die Gentse jaren absoluut niet hoor. Ik heb daar een heel schone tijd gehad, alleen was ik er allicht nog niet rijp voor. Eigenlijk hadden mijn ouders dat moeten merken en harder moeten optreden. Het zou veel beter voor mij geweest zijn, als ik iedere dag naar huis had moeten komen. Maar, ik zat daar inderdaad op kot. Logisch vond

ik dat, want al mijn maten zaten daar natuurlijk ook op kot. Met de maten van toen heb ik trouwens nog altijd contact.

Je wou dus zelf op kot?

Ja, dat spreekt vanzelf!... Jaarlijks komen we nog altijd samen en als er een tentoonstelling gehouden wordt van een van hen, wordt iedereen dan uitgenodigd.



Wanneer ben je dan eigenlijk naar buiten gekomen met je werk?

Dat is in feite begonnen toen ik een jaar of 16 was. Mijn vader moest een cadeau geven aan Lionel Vanderwee, ik zal het nooit vergeten, en hij vroeg mij een karikatuur te maken van Lionel. Dat was de eerste keer dat ik een karikatuur gemaakt heb van een persoon. Ik heb er ondertussen al zeker meer dan 400 getekend. Ik herinner mij uit die tijd ook een opdrachtje van de wandelclub 'Vier op een rij'. Ze hadden mij gevraagd om een logo voor een sticker te ontwerpen.

Maar echt naar buiten gekomen? Dat moet begonnen zijn in de Maricolen. Ik heb daar eens een wedstrijd gewonnen, de Valkaartprijs, in Oostkamp. Heb je dat beeld al gezien? Een kop van de dichter Roland Jooris. Ik was toen 17 jaar, en hiermee is het allemaal zowat begonnen.

Van karikatuur naar beeldhouwen, dat lijkt mij een grote sprong? Een totaal andere techniek, zo lijkt me.

Dat beeld, dat was heel realistisch werken, en die karikaturen, in feite is dat vooral gekomen door dat men van alle kanten begon te vragen om een karikatuur te tekenen. Weigeren ligt niet in mijn aard hé en dan weet je 't wel. Maar, om eerlijk te zijn, dat doe ik eigenlijk niet zo graag, dat karikaturen tekenen, het is een beetje zoals alle dagen frieten eten, dat gaat vlug vervelen.

Wat doe je het liefst? Schilderen, boetseren, tekenen?

Liefst van al teken ik met de pen, boetseren doe ik ook graag, en schilderen doe ik graag, ik doe het eerlijk gezegd allemaal graag, maar zo zit ik wel in elkaar: als ik te lang met iets bezig ben, dan sta ik te springen om iets anders te doen.

Dus minder olieverf, want dat droogt maar traag?

Olie duurt verschillende dagen eer het droog is. Maar, nee alles hoor, olieverf en acryl, het maakt mij niet uit.

Ik heb eens geëxposeerd op een groepstentoonstelling in een restaurant in de Westhoek, samen met o.a. Willem Vermandere. Ze hadden me gevraagd om een werk te maken en wanneer dacht je dat ik dat werk heb geschilderd? Jaja, de dag ervoor.

Ik zie de chef nog op zijn ladder om ze op te hangen, zijn vingers zaten onder de verf! Ik had wel geprobeerd het wat vlugger te laten drogen: het was nog in het begin dat Iemke en ik samenwoonden. Ik had de verwarming op het maximum gedraaid en we zaten daar in onze nieuwe behuizing te zweten in ons ondergoed, niet te geloven. Maar of dat schilderij daardoor vlugger gedroogd is, ik betwijfel het.

Vind je van jezelf dat je een eigen stijl hebt?



Dat is een van de moeilijkste punten van mij... de ideeën komen eigenlijk achteraf.

Het is dus niet zo dat jij of iemand anders zegt dat je Balder erin herkent.

Misschien zit er wel een persoonlijke trek in mijn pentekeningen. Ik heb eigenlijk wel veel bijgeleerd, nog niet zo lang geleden. Ik heb eens één jaar modeltekenen gevolgd bij Filip Bischoop uit Eernegem. Ik ken hem goed, je weet wel, de dirigent van De Colores. Ik herinner me nog heel goed dat ik tijdens de eerste les weer tot in de puntjes bezig was met die handen, dat gezicht. Filip kwam toen naar mij en zei: 'Maar Balder laat dat eens los', en dat heb ik echt daar geleerd.

De kunst van het weglaten, dus?

Dat is duizend maal mooier, je fantasie laten werken. En vanaf dan vind ik eigenlijk dat ik iets persoonlijks heb met mijn pentekeningen, ook met waterverf, de touches die ik geef. Let wel, ik kopieer Filip Bisschop niet, maar ik ben een heel ander mens geworden daardoor. Eigenlijk heb ik te lang vastgezeten en er is ook nog het feit dat ik met dat realistische zat. Dat is een beetje door de opleiding van Adelin De Craene gekomen, die haatte Jan Hoet bijvoorbeeld. Ja, ik weet nog hoe ik van de Maricolen naar Sint-Lucas in Gent ging en dacht dat ik de wereld ging verslaan. Maar toen ik daar aankwam, stond ik direct weer met beide voeten op de grond.

Heb je de indruk dat je snel schildert, snel tekent, dat je vlug klaar bent?

Als ik aan iets begin ga ik wel uren door totdat het af is. Iets laten liggen gaat niet bij mij, ik blijf eraan verder werken. Het gebeurt vaak dat ik een pintje inschenk bijvoorbeeld, en zeven uur later staat het er nog altijd, onaangeroerd. Zo sterk geconcentreerd ben ik dan geweest. Ik heb al meer dan eens een pijnlijke rug gehad en ik weet dat dit gewoon door de gespannen houding komt tijdens het werken.

Het liefst ets ik, ik zeg wel pentekeningen, maar eigenlijk zijn het etsen. Maar ik heb geen etspers, ik weet er wel een staan, maar dat kost veel te veel geld, je zit al vlug aan een paar duizend euro. Vansteelandt uit Zedelgem, die van de springkastelen, maakt zelf zijn etspersen, hij heeft er een voor mij gemaakt. En, weet je, er hangt daar een echte Rembrandt in zijn huis en etsen van Jules De Bruycker en wie nog allemaal?

En tentoonstellingen? Heb je al vaak tentoongesteld?

Ja, verschillende keren eigenlijk. De eerste keer was op Hoogveld in Veldegem. We waren met een stuk of vier toen. Ik weet eigenlijk niet meer wanneer die tentoonstelling juist was. De inleider was toen Paul Vanderschaeghe. Ik heb hier nog heel wat krantenknipsels uit die periode. Kijk, dat is de prijsuitreiking in de Valkaart. Na mijn prijs daar heb ik van het gemeentebestuur van Zedelgem een brief gekregen waarin stond dat ze trots waren dat ik een inwoner van de gemeente was. Nog een jong ventje hé? Met mijn krullen, ja dat is lang geleden, Tinus Vermeersch staat ook nog op de foto.

Van welk materiaal is die kop gemaakt?

Die is in klei gebakken, daarna heb ik er een moule van gemaakt, en dan in brons gegoten, ter waarde van 50.000 oude Belgische frank. Als prijs mocht ik dan mijn beeld hebben in brons, dat was wel tof. Daarna is dit beeld (van de dichter Roland Jooris) een heel jaar rondgegaan in België. Het was te bewonderen op verschillende tentoonstellingen, in Brussel onder andere.

En hier zie je Adelin de Craene uit Hertsberge, niet te doen die man. Ik herinner mij nog dat hij eens in klas zei: 'Balder, dat oor, dat oor staat te veel naar achteren.' En ik: 'Ik ben het niet zo zeker mijnheer, ik vind eigenlijk van niet.' Ik vond inderdaad dat het oor goed stond. 'Oké, ik zal het verzetten', dacht ik, en een uur later roep ik hem weer en zeg: 'En nu mijnheer?' en voor heel de klas zegt hij: 'Prachtig, Balder, prachtig'. 'Maar ik ben er eigenlijk helemaal niet aan gekomen!' antwoordde ik. En kwaad dat hij was, kwaad.

En dat hier is een foto van in Blankenberge, ook een wedstrijd die ik gewonnen had. Ik heb dat voor het visserijmuseum mogen ontwerpen. En een logo voor het serpentarium. En in het Labyrint, op de Kemmelberg, heb ik ook eens deelgenomen aan een groepstentoonstelling.

Je bent ook lid van de Zedelgemse kunstkring Elefteria?

Ja, sinds een jaar of drie, vier zeker. Ervoor werkte ik ook wel in keramiek. Ik heb bijvoorbeeld eens het beeldje voor de cultuurprijs van de gemeente Zedelgem gemaakt, maar uiteindelijk heb ik niet zo veel aan keramiek gedaan.

En daarvoor heb je natuurlijk een oven nodig.

Ja, dat was het probleem, en bij Elefteria hebben ze er wel een en daarbij komt dat het daar een leuke bende is. Iedereen hangt er aan elkaar, er zitten daar geen dikke nekken tussen, je hebt er veel steun aan elkaar.

Het klikt vooral met Rudy Van Canneyt, iemand uit Loppem. Rudy heeft een oven gemaakt om raku te bakken, dat is een techniek waarbij je in vuur brandt en er craquelé ontstaat. Er zijn mensen die me voortdurend aansporen om me meer met kunst bezig te houden, maar ik ben iemand die het nogal makkelijk laat waaien. Boven op zolder heb ik bijvoorbeeld een heel ruim atelier, en waar denk je dat ik dan schilder? Beneden, want beneden is er beweging, ik ben bij Iemke, ik zie de kinderen heen en weer lopen.

Om te werken heb jij geen eenzaamheid nodig denk ik dan.

Neen, en dat vind ik wel een beetje jammer, maar eenzaamheid is geen grote behoefte, ik zit veel te graag tussen de mensen en ik kan me overal heel goed concentreren, ik kan me mentaal afzonderen.

Heb je bepaalde rituelen, vaste gewoontes?

Bij Elefteria boetseren wij elke donderdagavond. Ik ben daar eigenlijk aan begonnen, omdat ik steeds maar hetzelfde patroon wilde doorbreken: constant opdrachtjes aanvaarden, op de duur gaat dat vervelen. Dus de donderdag werk ik nu voor mezelf. Ik verplicht mezelf te werken, ik heb daar veel deugd van, en ja ook eens in de maand, de dinsdag, ga ik model tekenen.

Waar vind je zo je inspiratie?



Ik weet het niet direct. Ik zit daar soms lang over te na te denken. De laatste tijd zit ik voortdurend met landschappen in mijn hoofd, maar er staat nog niets op papier. Als ik nu naar buiten kijk, naar die maïs daar, dan zie ik een strook. Ja, ik zou willen landschappen schilderen met stroken: je hebt de lucht, de grond en wat er tussenin zit. Je gaat misschien lachen, maar ik zit constant met Cézanne in mijn hoofd. Als je er dichtbij staat, dan herken je niets hé, maar als je van ver kijkt, dan zit het er eigenlijk wel in.

Of zoals bij Rembrandt, ik ben daar weg van hé. Ooit heb ik een grote tentoonstelling van Rembrandt bezocht met school, en toen we moesten vertrekken ontbrak er een. Iedereen zat al op de bus maar ik was nog in het museum.

Heb je bepaalde favoriete werken, favoriete kunstenaars?

Ik vermeldde al Rembrandt, zijn zelfportretten zijn geweldig. Of Picasso, die gast kon fenomenaal schilderen, en dat zelfportretje van Leon Spilliaert? Ik denk dat het pastel is, machtig mooi vind ik dat.

Ik vind het wel jammer dat er veel rommel gemaakt wordt. Mensen als Jan Hoet hebben daar ook een grote rol in gespeeld. Bijvoorbeeld het samenbinden van matrassen noemt men vandaag ook al een kunstwerk. Ik stel mij daar toch wel vragen bij hoor.

Of een Luc Tuymans, bekend in heel de wereld, maar ik weet dat hij zijn voorbeelden projecteert en overschildert.

En wat sculpturen betreft, het werk van Nick Ervinck vind ik wel mooi. Hij is een jonge kerel uit Lichtervelde die met 3D-print werkt. Hij gebruikt veel geel, ik denk dat er een werk van hem staat op de weg van Loppem naar Brugge, aan je rechterkant, net voor de nieuwe brug. We hebben vorig jaar in Beauvoorde eens een tentoonstelling van hem bezocht, ik vind dat hij mooi werk maakt, weliswaar in 3D-print maar zeker de moeite.

Ik hou het meest van die schilders van vroeger. Niet van Van Eyck, hoewel ik zijn werk wel apprecieer, zo fijn geschilderd. Denk bijvoorbeeld aan kanunnik Van der Paele in het Groeningemuseum, zo natuurgetrouw geportretteerd. Maar geef me toch maar de kracht van de borstel van een Rembrandt. Of Frans Hals. Hem zie ik ook heel graag, er zit ook een zekere speelsheid in zijn werk.

Wat ik ook zeer mooi vind, dat is Rodin, die wat zijn karakter betreft geen gemakkelijke mens was. Ik heb in Parijs zijn museum bezocht, prachtig man! Ik heb eens als opdracht De kus van hem geschilderd. En ja de Hellepoort, ik wil dat eens met de kinderen gaan bezichtigen.



Zijn er nog andere kunstvormen waar je mee bezig bent?

Ik doe eigenlijk alles hé, alleen steendrukken doe ik niet meer, maar vroeger heb ik dat dus wel gedaan. En etsen, dat zou ik wel weer willen oprapen, en schilderen en beelden maken en kappen, ik zou zelfs willen proberen te lassen in ijzer.

Als ik in actie schiet met om het even wat, dan ben ik wel niet te genieten. Ik ben dan opvliegend, een kort lontje, weet je wel en ik krijg dan direct een zware kop.

En heb je nog tijd om te lezen? Of ben je geen lezer?

Ja, ik ben een verwoed krantenlezer. Iedere dag lees ik grondig de krant, ik ben daar dan wel anderhalf uur mee bezig.

En boeken?

Boeken, neen, vroeger las ik veel meer, maar nu vooral stripverhalen. Die liggen naast mijn bed. Aukje begint dat nu ook te doen, ze is nu al de Jommekes aan het verslinden.

Ben je muziek liefhebber? Wat hoor je graag?

Oh, Deep purple, Pink Floyd, the Doors, Guns and roses, Iggy Pop, Metallica. Maar ik hou ook van The Beatles, ik heb boven nog een zeer uitgebreide lp-collectie, dozen vol.

Wat zou je nog willen realiseren?

Ik zou eens een jaar willen werken rond hetzelfde thema, landschappen bijvoorbeeld. Ik zou daar dan graag opnieuw mee naar buiten willen komen. Het is echter nog niet voor onmiddellijk: 's avonds na het werk ben ik om vier uur thuis, ik zit dan met de kinderen want Iemke komt pas na zeven uur thuis. Ik maak dan het eten klaar, en na het eten val je dan in een zak hé. En dan heb ik geen fut meer om nog veel te doen.

Wat ik ook zou willen is eens met mijn ezel naar bijvoorbeeld de Westhoek gaan, daar heb je schone landschappen, en er echt live gaan schilderen. Ik heb onlangs deelgenomen aan een wedstrijd van Natuurtalent, ik ben daarvoor foto's gaan nemen in Bulskampveld.

Schilder je van foto's?

Die keer wel, ik zou een beetje meer naar de natuur willen gaan, maar als we met z'n tweeën zouden zijn, zou het er wel vlugger van komen.

Hoezo met z'n tweeën?

Ik zeg maar, stel dat Aukje zou meegaan, ze doet trouwens niets anders dan tekenen en schilderen, stel dat ze eens ze veertien, vijftien jaar is bijvoorbeeld zou meegaan, dan sta je dan met z'n tweeën naast elkaar te schilderen. Dat is toch veel leuker dan alleen, ik heb graag mensen rond mij, weet je. Zoals gisteren nog. Ze hadden mij gevraagd om kinderen te grimeren. Ik heb toen ook aan mijn moeder gevraagd of ze geen zin had om mee te gaan, en jawel, zo drie, vier uur hebben we daar samen kindjes zitten schminken, naast elkaar, terwijl wij wat zitten te kletsen of elkaar te helpen. Dat vond ik wel zalig, maar pas op, steeds geconcentreerd en met een fris pintje binnen handbereik. Heerlijk.

Het kunstwereldje. Concurrenten?

Dat is een harde wereld man. Het is van het grootste belang dat je de juiste mensen achter je hebt. Ik vind van mezelf dat ik ook al een paar kansen heb laten schieten. Ik heb al kansen gehad in galerijen in Mechelen en in Gent. Maar dan staat alles vast, je moet dan jaarlijks een aantal werken 'leveren', en dat ligt mij niet, dat zie ik niet zitten, hoewel ik toch het best onder druk werk, dat wel.

Waar hangt er werk van je? Heb je daar een idee van?

Van sommige wel, maar voor de rest, geen idee. Ik zou nog eens al die karikaturen die ik getekend heb willen samenbrengen, maar ik weet helemaal niet meer waar ze zitten; en het zou ook interessant zijn om mijn evolutie te zien. Meestal heb ik wel foto's. Wat vaak voorvalt, is dat ik mensen die ik getekend heb, tegenkom in levende lijve, in een winkel bijvoorbeeld.

Ga je tijdens de vakantie op reis?

Nu gaan we vooral op reis omwille van de kindjes, maar uit ons zelf... We zijn wel overeen gekomen om eens een mooie reis te maken. Maar nu hebben we geboekt voor vier dagen. Vroeger hadden we eigenlijk maar een tentje en een gasvuurtje, dat volstond voor Iemke en mij. We gooiden met een vogelpik naar de

landkaart en we reden dan met de tent naar die bestemming. We hebben dat een jaar of vier gedaan. We zijn zo eens in Lummen terecht gekomen. Ik had toen nog nooit van Lummen gehoord, laat staan dat ik wist waar het lag, en nu hoor je het hele dagen in de radio, maar anders zou je daar niet op letten nietwaar.

Je bent van de streek hé, een Veldegemnaar.

Ja, ik kom van Veldegem, maar hier in Zedelgem woon ik wel heel graag. Ervoor hebben we gedurende drie jaar een huisje gehad in Eernegem, we hebben dat verkocht vooral omdat we daar onze draai niet vonden. Je viel daar precies van de wereldbol. En toen vonden we hier die grond en nu zitten we vijf kilometer aan de ene kant van mijn moeder en vader en aan de andere kant vijf kilometer van de familie van Iemke.

De tafel hier ligt ook aardig vol.

De helft van de tijd ligt die tafel hier vol. Nu is er dit hier, mensen, van wie de dochter in Florida woont, die hebben gevraagd om een landschap zoals dit van op die foto te schilderen, een beetje nostalgie naar hun dochter. Een beetje kitscherig vind ik, maar ja ze hebben het mij gevraagd. En zo ligt de tafel weer vol. Weer werk in opdracht. Dat is mijn frustratie, dat ik geen tijd heb om voor mezelf te werken.

Balder, bedankt voor dit interview!

Balder Goethals (Brugge, 1975), woont met Iemke Verplancke in de Marsbiebuikstraat in Zedelgem, ze hebben twee kinderen Aukje en Aerjen.

Opleiding: Kunsthumaniora Maricolen, een jaar Sint-Lucas Gent, twee jaar Academie Gent, diploma grafisch ontwerper Brugge, modeltekenen bij Filip Bisschop.

Verschillende tentoonstellingen en prijzen, o.m. de Valkaartprijs









*Ook
door het oog
van een naald
vindt
de ruimte
haar weg.*

Roland Jooris

De eerste zin

door Roland Ranson

John Steinbeck: Cannery Row, Penguin Books, Modern Classics

"Cannery Row in Monterey in California is a poem, a stink, a grating noise, a quality of light, a tone, a habit, a nostalgia, a dream."

Goed over de helft van *Reizen zonder John*, met als ondertitel *Op zoek naar Amerika* van de onvolprezen Geert Mak trof ik zijn verwijzing aan naar *Cannery Row* van John Steinbeck, de John van de titel. Je moet er maar opkomen een straat(je) te omschrijven als een gedicht, een stank, een gruwelijk geknars, een prachtig soort licht, een klank, een gewoonte, een brok heimwee, een droom. En daar heb je dan een zin die zomaar, zonder ademen een beroep doet op al je zintuigen. Meteen word je ondergedompeld in een oceaan van sensitiviteit.

Gaat u zelf maar eens na, beste lezer, of uw straat u doet denken aan een gedicht. Misschien denkt u dan in de eerste plaats aan de dichter J.C. Bloem. U bent het met hem eens dat natuur voor tevreden en legen is, uw voorkeur gaat uit naar grauwe, stedelijke wegen. Ook u is ervan overtuigd dat alles veel is voor wie niet veel verwacht en dat het leven opeens, zomaar, heel onverwacht zijn wonderen prijs kan geven. En zulke invallen kunnen u alleen maar overkomen, tijdens geluismomenten in uw eigenste Dapperstraat.

U wordt dan in uw slop of steeg, als het goed is, tenminste toch één keer per jaar geteisterd door de vette walmen die de 'kermis' begeleiden. Dit oervlaamse woord houdt tot onze grote verbazing nog altijd stand, het Angelsaksische equivalent laat, het is nauwelijks te geloven, op zich wachten. En die dampen, opgestegen uit friet en oliebol, uit braadworst, hamburger en ui, die geur van zoet en zout en zuur, van bitter en beurs en brak wordt walgelijke stank, die ons uiteindelijk overmant en waardoor wij, meestal vergeefs, de hoofdstraat uit- en ons huis invluchten. En dat dit alles gepaard gaat met het gruwelijk geknars van foorsirenes, van ziek en misselijk makend geloei, van gebulder en geraas van een of andere, over het paard getilde, Angelsaksische (jawel) punk- of rock- of andere band van uiterst onedel metaal, het doet ons geen deugd, wij zoeken de bescherming van onze Dapperstraat en loven er onze god, die er de regen als muziek verordeneerde.

En als we dan de volgende morgen, nog met aangetast, onteerd reukorgaan, onze voordeur opengooien worden we vergast op dat onovertroffen licht, de zon en de zee springen bliksemend open, we zien waaiers van vuur en zij, blauwe bergen van de morgen en we zwerven tussen fonteinen van licht en langs de stralende pleinen van 't water. En dat allemaal in onze Dapperstraat. Maar na een tijdje, een half leven misschien wel, merken we 't niet meer, het is een gewoonte geworden en de gewoonte doodt, op een slepende, sluwe en slinkse wijze onze gave van de verwondering. Tot je op een bepaald ogenblik, omdat je nog vlug, vlug een stukje moet schrijven voor Toverberg, een poos stil blijft staan bij wat geweest is en, eventjes maar, piekert over wat er nog in het verschiet ligt. Dan word je overweldigd door een vorm van nostalgie, een heimwee naar hoe het vroeger was en je gaat dromen, je droomt de grote droom van fortuin en gelukzaligheid en als je ontwaakt, besef je maar al te goed, hoe domweg gelukkig je eigenlijk bent in je eigen Dapperstraat.

PS. Mijn dank gaat uit naar J.C. Bloem, Marko Fondse en Hendrik Marsman voor hun uitbundige inspiratie

De Dapperstraat

Natuur is voor tevredenen en legen.
En dan: wat is natuur nog in dit land?
Een stukje bos, ter grootte van een krant,
Een heuvel met wat villaatjes ertegen.

Geef mij de grauwe, stedelijke wegen,
De' in kaden vastgeklonken waterkant,
De wolken, nooit zo schoon dan als ze, omrand
Door zolderramen, langs de lucht bewegen.

Alles is veel voor wie niet veel verwacht.
Het leven houdt zijn wonderen verborgen
Tot het ze, opeens, toont in hun hoge staat.

Dit heb ik bij mijzelf overdacht,
Verregend, op een miezerige morgen,
Domweg gelukkig, in de Dapperstraat

J.C. Bloem

'Paradise Regained'

De zon en de zee springen bliksemend open:
waaiers van vuur en zij;
langs de blauwe bergen van de morgen
scheert de wind als een antilope
voorbij.

zwerfend tussen fonteinen van licht
en langs de stralende pleinen van 't water,
voer ik een blonde vrouw aan mijn zij,
die zorgeloos zingt langs het eeuwige water

een held're, verruk'lijk-meeslepde wijs:

'het schip van de wind ligt gereed voor de reis,
de zon en de maan zijn sneeuw witte rozen,
de morgen en nacht twee blauwe matrozen -
wij gaan terug naar 't Paradijs'.

H. Marsman

Hollandsche Arcadia

Er is dat kunstwerk van de kleine tuinen,
bonestaken en beschoten wallekanten;
bedoeningen met altijd wel een plank los;
vanuit treinen onder zelfmoordluchten
opeens zo reddend als de geur van koffie.

God heeft hier als muziek de regen
verordineerd. Zijn groten zouden
hier maar klinkklank en ontwijding zijn.
Met rubberlaars en visgerei ontkomt hier
een man aan trouweed, kinderen en bazen.

Bij mos en kroos hebben de paradijzen
hun eigen ruimtelijke ordening,
zo dierbaar als de bluts in het email
waaruit één mond al jaren heeft gedronken.
Weerloos ziet de onanist de dragline.

Marko Fondse

Terwijl hij zich aankleedde, bedacht Maarten dat de taak die hem wachtte niet zomaar een eerste belangrijk project was. Ze zou of het begin van zijn levenswerk, of net het einde van een langgekoesterde droom inluiden.

Hij mijmerde over de lange weg die hem tot hier gebracht had. Een weg, die in wezen begon bij zijn overgrootmoeder. Hij had haar nooit gekend, maar had wel verhalen over haar gehoord. Hoe ze, bij het schaarse licht van een petroleumlamp, tot diep in de nacht kleren naaide voor een rijke zakenman.

Het was bij haar geen kwestie geweest van dromen realiseren of ambities waarmaken. Wel een kwestie van pure noodzaak, een kwestie van overleven. Als jonge oorlogsweduwe met drie kinderen had ze geen andere keuze gehad. Het was haar enige middel geweest om brood – en ook niet veel meer dan dat – op de plank te brengen.

Ze was er trouwens niet voor beloond geworden. Haar jarenlange noeste arbeid in slechte omstandigheden had haar een oude dag bezorgd die overschaduwde werd door jicht en ademhalingsproblemen. Uiteindelijk was haar zelfs – nog voor het levenslicht zelf – het licht van haar ogen ontnomen.

Met die wetenschap had het Maarten aanvankelijk vreemd toegeschenen dat ook zijn grootmoeder, voor wie hij een beate bewondering koesterde, een tijdlang dezelfde stiel had uitgeoefend. Toch was dat minder vreemd dan hij dacht. Niet alleen waren er in haar jeugd weinig andere studies weggelegd voor jonge meisjes. Ook had ze als kind een geïdealiseerd beeld ontwikkeld van haar moeder als dappere heldin die, na de tragische dood van haar geliefde echtgenoot, het gezin doorheen loodzware tijden wist te loodsen. Geen wonder dus dat moeders beroep in kindertijd verguld werd door een zweem van magie.

En er was nog meer. Maartens grootmoeder wist zich op het "Instituut voor Snit en Naad" te onderscheiden door haar creatief talent. Behalve de naadloze afwerking van haar opdrachten, viel ze op

door haar eigen ontwerpen, die mits de juiste sponsoring en media-aandacht gerust de catwalks van roemrijke steden hadden kunnen sieren.

Helaas was Maartens oma, net als haar moeder, het onbewuste slachtoffer van haar tijd. Zoals de ene uit noodzaak had moeten werken, bij gebrek aan kostwinner, zo was het bij de andere ongebruikelijk dat een dame, eens ze een goede en welstellende 'partij' had gevonden, nog buitenshuis aan de slag bleef. De prachtige creaties bleven dus een voorrecht van haar eigen kinderen, die dat voorrecht overigens niet altijd naar waarde wisten te schatten.

Uiteindelijk was het Maartens vader geweest die het familiale talent tot volle wasdom bracht. Met bovendien de neus voor zaken – en later ook aanzienlijke sommen geld – die hij van zijn vader had geërfd, wist hij een gerenommeerde kledingzaak uit de grond te stampen, waarbij hijzelf weliswaar nog zelden daadwerkelijk naald of draad ter hand nam, maar wel een aantal geïnspireerde en inspirerende creaties tot leven bracht.

En toen kwam Maarten... Even zag het er naar uit dat hij een totaal andere weg zou uitgaan. Hij hoorde zijn vader immers voortdurend klagen over de nadelen van zijn harde en ondankbare stiel. Ongevild en onbewust zette hij Maarten onder grote druk. Een naam met faam was een zware last om dragen, en maakte de drang om zijn vader te overtreffen haast ondraaglijk. Studeren en carrière maken, dat waren de ambities die Maarten zowat met de paplepel ingelepeld kreeg. Het leidde geregeld – vooral tijdens de jaren van puberse passie – tot hoogoplopende ruzies.

Maar kijk: nu was hij dan eindelijk op het punt gekomen waarop hij zichzelf kon bewijzen.

Hij bekeek de naald in zijn handen. Ongelooflijk hoe zo'n klein voorwerp tegelijkertijd zo oneindig veel macht uitstraalde. Voor hem kon die kleine naald het verschil betekenen tussen een toekomst vol roem, of een leven als gebroken man.

Nog even keek hij met een zeker ontzag naar het krachtige kleinnood in zijn handen. Toen trok hij de draad strak en richtte zich tot het meisje dat naast hem stond: "Kunt u nog even het bloed opdeppen?"

Verwilderd

door Staf de Wilde

Islamofobie of een gezonde bezorgdheid

Zaterdag had ik mijn tweewekelijkse babbel met J.T., een vriend uit Gent. Op een gegeven moment sprak hij zijn angst uit voor een oprukkende islam, niet door een invasie maar door hun hoger geboortecijfer.

Je zou van islamofobie kunnen gewagen maar die term heeft een omineuze connotatie: hij verwijst naar verwerpelijke uitspraken en handelingen. Wat nog maar eens aantoonde hoe armzalig onze woordenschat kan zijn om neutraal en nuchter over bepaalde onderwerpen te spreken.

Een fobie is een ziektebeeld waarvoor je eventueel in behandeling moet, en geen misdrijf: daarvoor zouden we beter termen gebruiken met 'haat' erin, zoals homohaat en moslimhaat.

Dat geeft ook beter weer wat er precies misdadig aan is: het gaat om hatelijkheden versus mensen en niet zozeer ten overstaan van godsdienstige systemen. Want in mijn ogen is het perfect aanvaardbaar om deze laatste te verfoeien: kijk naar hun geschiedenis tot op de huidige dag en je merkt wat ze op hun geweten hebben.

Maar mensen zijn mensen en die kan je terecht wijzen, doch ze haten lijkt me geen deugdelijk uitgangspunt.

Ik heb geantwoord dat ik wantrouwig sta tegenover sommige moslims, maar omdat ik zelf zes jaren tussen de Gentse Turken heb gewoond, kan ik zeggen dat het meestal fatsoenlijke, hardwerkende en vriendelijke mensen zijn.

Wat mij persoonlijk meer zorgen baart, is het probleem van de jongerenwerkloosheid, in het bijzonder in onze grote steden. Brussel steekt erboven uit met een 50% en dan gaat het vooral om jongeren van Noord-Afrikaanse of Zwart-Afrikaanse afkomst.

Het is namelijk al jaren mijn diepste overtuiging dat fanatisme pas gevaarlijk wordt wanneer het kan gedijen op een voedingsbodem van uitsluiting, armoede en extreme ongelijkheid: dat is zo voor godsdienstig extremisme maar ook voor het politiek-ideologische.

Islamhaters of vreemdelingenhaters zullen dan tegenwerpen: je bent weer aan het vergoelijken, je probeert het kwade weer te verklaren vanuit de sociale achtergrond. Inderdaad, dat laatste doe ik omdat het volgens mij noodzakelijk en onvermijdelijk is: ons gedrag wordt voor een groot deel bepaald door onze sociologische wortels, door de omgeving waarin we zijn opgegroeid.

Nu wil ik de slachtoffers van de jeugdwerkloosheid niet bevestigen in hun slachtofferschap: je merkt reeds op de scholen een gebrek aan inzet of aan arbeidsethos. Dit is zeker geen exclusieve eigenschap van de betrokken bevolkingsgroepen: ik heb hetzelfde vastgesteld bij een aantal van mijn eigen leerlingen en die waren blank, katholiek opgevoed en 'volbloed' Vlamingen.

De vraag die ons moet bezighouden is dan ook welke factoren deze demotivatie in de hand werken. Ik geloof niet in een erfelijke voorbeschiktheid in dit verband. We moeten eerder denken aan materiële omstandigheden en aan rolmodellen. Er zijn stimulerende accommodaties en ontmoedigende. Vandaag lees ik in de krant dat de jeugd in Cuba aan het ontsporen is precies om die reden: te weinig speelruimte, te weinig ruimte in huis om zich in de nodige rust af te zonderen voor de studie.

En – voor de zoveelste keer – wijs ik op het belang van de rolmodellen, de geïntegreerde en de niet-geïntegreerde of zelfs misdadige die op straat te vinden zijn. Nogmaals herhaal ik dat iedere jongere die ondanks een diploma niet aan werk geraakt vanwege een exotisch uiterlijk of een vreemd klinkende naam, een voorbeeld is dat al onze integratie-inspanningen teniet kan doen.

Hiermee heb ik mij beperkt tot ons eigen land of tot Europa: wat er in de moslimlanden zelf aan de gang is, daar laat ik me nu niet over uit vanwege de complexiteit en mijn eigen gebrek aan feitenkennis. Ik blijf geloven in een positieve evolutie langs wegen van geleidelijkheid en met vallen en opstaan en een terugslag af en toe. Mijn vriend zei dat zoiets er weinig toe doet: we ervaren deze wereld in ons eigen tijdperk en niet over honderd jaar. Of hij gelijk heeft, bespreek ik in een volgende tekst – als de inspiratie komt. Ik geef nu al mee dat ik hou van de Engelse uitdrukking: 'I hope against hope', ondanks alle tekenen om van te wanhopen, kies ik voor de hoop op beterschap. Maar zoals altijd zal de voorwaarde materieel zijn: eerst moeten de armoede en de meest extreme ongelijkheid de wereld uit.

de haan 29 jul. 13

Waar ben jij een stukje van?

"Ik ben een stukje van mijn vrienden. Omdat ze lief zijn."

Wolfran, 5 jaar

Waarheid & herinnering

Na de dood...

door Johan Debruyne

"Ik weet waarom ik me in Venetië, hoewel het ook daar heel druk was, rustiger voelde. Daar rijdt niets..." We hadden ons net over wat straten, fiets- en voetpaden gehaast. Waren af en toe gestrand. Op een vluchtheuvel. Die hebben hun naam niet gestolen... Ze verwoordde de vaststelling op een zeldzaam rustige plek. Onder de bomen. Bij water waar alleen wordt gepeddeld. Geen andere watervoertuigen. En passant kijk ik op die plaats altijd even naar Arthur Van Schendel (1874-1946). Een blik in het lommer. Weinigen hebben oog voor zijn donkere, glimmende, bronzen buste. Kort na de Tweede Wereldoorlog viel deze meneer nochtans de eerste P.C. Hooftprijs te beurt. Postuum. Onmiskenbaar een man met allure.

Alle aandacht in deze kontreien gaat dezer dagen naar monumentale Moore's. Ze werden tijdelijk heel knap geïntegreerd in het groen rondom het vernieuwde Rijksmuseum. Ze maken indruk. Groenwerkers en suppoosten bij de vleet. Er wordt gewied. De anderen zijn nerveus. Zo veel onschatbaar duur geleend brons...

Een volle week stappen we doorheen een zwoel Amsterdam. In mijn enkels zit vers "smeersel". Ik ga nu vaker een zitbank opzoeken. Ook de tram is een alternatief geworden. Her en der benijd ik stoïcijnen die onverstoord zitten te lezen. Mij lukt het niet: te veel ruis.

Waaiers fietsers zoeven voorbij. In een ervan ontwar ik Ramsey Nasr, de Peter Sagan van de Nederlandse letteren. Goede benen. Een rotvaart én praatjes. Ze glijden langs elkaar heen. Tal van bromfietzers mengen zich in de maalstroom. Ooit rijdt zich dit allemaal klem, denk ik. In "de stad waar alles kan" dikt de meute (op twee wielen) enorm aan. Maar gebotst wordt er zelden. Geen handgemeen. Een reprimande af en toe. En heel uitzonderlijk een boze "Oetlul!". Er tussendoor slingeren zich de trams. Stil gevaar. Maar in de drukte slagen ze er nauwelijks in enige vaart te maken. Bruine kroegen, "kopstoten" en Bhagwan-gewemel... Het ligt ver achter me. Deze keer zie ik nog één aanhanger. Steeds in het oranje. Maar geen muziek. Geen gezang. Alleen pamfletten. Bij het Spui. De "Vlaamse Friet" daarentegen is aan een niet te stuiten opmars bezig.

Ik hou van grootsteden, maar meuten moet ik niet. Bizar? Massa's op een plein? Ik zing niet mee. Haar zul je er zelfs niet zien. De

laatste dag maak ik wel een uitzondering. Op het Museumplein staat Freek de Jonge op een podium. "Na de dood"... Een paar versjes. Syrië en Allah. Onder andere. Lachende gezichten. Blij, zingende mensen.

Op het Leidseplein lijkt een bronzen beeld verdwenen. Carmiggelt? De tengere cursiefjesman? Zij denkt dan weer aan Wim Kan en Corry. Wat rest is een leeg grinten vierkant. Totaal vernield, zegt een dienstster. Ze heeft weinig om het lijf. Dit geldt voor alle dienststers op dit plein. Ik vraag het ook in de musea. Niemand die het weet. Pieter Corneliszoon trotseert, vlak voor zijn peperdure straat, moeiteloos de hitte. Bij het ontbijt vroeg een oudere Nederlander of actuele beeldende kunst mij kan ontroeren. Ik deed mijn best om niet boos te worden.

Op het plein dansen zuiderlingen. Dansen. En dreigen. "Capoeira", dus. Een reus van een neger zuigt alle aandacht naar zich toe. Bloot bovenlijf. Een Usain Bolt met lang haar. Aan de kant wordt muziek gemaakt. En geroepen. Op een rij. Met een klein, rond slaginstrument worden centen opgehaald. Naast de muzikanten die je tijdens het eten storen, in golven het spreken onmogelijk maken, lijkt dit me een nieuw plaag. In elke straat wordt hetzelfde kunstje opgevoerd.

We slapen in een rustige wijk. Buurt Museumplein. Je kan er 's avonds lang buiten zitten. In de verte blinkt de harp bovenop het Concertgebouw. Kris De Bruyne nestelt zich in mijn hoofd. Ik weet dat Randy Newman er ooit is geweest. Maar naar Van Gogh ga ik niet kijken. In zo'n stad bekruipt me de neiging constant in mezelf zingen. In voortuintjes wordt op banken en stoelen gepraat en gedronken. In een van de huizen kijkt een jongen gebiologeerd naar een schermpje. Voor de kat, naar buiten kijkend op de rug van een fauteuil, heeft hij geen oog. Van een raam lees ik een mooi gedicht van Martin Bril af.

Ook in Nederland is sporen rampzalig. In Roosendaal missen we aansluiting. Samen met een ons bekend paar verpraten we de slome tocht met talloze tussenstops, tot in onze kleine heimat. Zij wonen pal in het centrum. In de buurt van de straten die ik op zondagochtend mijd. Pistolets en koffiekoeken haal ik al enige tijd dichterbij huis. Waar zij wonen kom je amper aan slapen toe. Gelukkig zijn ze vaak onderweg.

Irritatie. Overal ligt ze op de loer. Zelfs op het aartslelijke Max Euweplein. Een banale bronzen buste herdenkt er de Nederlandse schaakmeester. Aan zijn voeten: een schaakbord. De pionnen zijn groter dan het beeld. Hier wel bijna handgemeen. Tussen oudjes.

Ik ben een halve dag thuis en rijd om twee ijsjes. Dicht bij het ijspaleis is - wellicht net - een groene, ronde, stalen vuilnisbak,

met betonnen kluit inclus, plat gegaan. Ook zoiets wordt onder "zinloos geweld" gecatalogeerd.

Op zondagochtend staat bij de bakker een ontielig lange rij. Ik praat met een jonge vader. Over kasseien. In de buurt zijn alle zijstraten sinds kort geasfalteerd. Dat fietste lekker! Maar toen de kasseien zouden verdwijnen, was er heel wat bewonersverzet. Hun protestafiche kon me bekoren: een kanjer van een keikop. Maar het stadsbestuur deed gewoon zijn zin. Inspraak? Een schijntje.

Godendeemstering, terug naar af.

door Bart Madou

Janneke van der Meulen is vertaalster (samen met Jeanne Holierhoek o.m. van Jonathan Littells 'Les bienveillantes', De welwillenden). In de jaren '90 vertaalde zij ook de libretti van Der Ring des Nibelungen voor de Nederlandse Opera.

Het moet altijd een opluchting zijn als je na een dergelijk titanenwerk aan de laatste zin gekomen bent. En deze zin lijkt met zijn drie woorden bedrieglijk eenvoudig. De Nibelung Hagen die zich als een waanzinnige in de Rijn werpt om de ring die de Rijndochters herwonnen hebben te bemachtigen: 'Zurück vom Ring!' Door Janneke vertaald als 'Ga weg! Mijn ring!' en door Willem Kloos in 1912 als 'Blijf af van den Ring!'

Maar zurück helemaal op het einde van de tetralogie is ook een terug naar het begin. Terug naar af dus, want na al dat gekonkel en slinks gedoe van goden en Nibelungen keert de ring terug naar waar hij in het begin – zij het in de vorm van goud – was: de bodem van de Rijn. Tussenin werd het Walhalla plechtig ingewijd maar het ging op het einde door een wereldbrand samen met zijn bewoners, de goden, in de vlammen op. Eind goed, niets goed lijkt het wel.

Na 15 uur muziek, of een vooravond en drie dagen als je je naar de visie van Wagner schikt, of na jaren? Eeuwen? Millennia? als je je op de plot baseert, staan wij er weer, of beter zitten of liggen wij daar: uitgeput, verdwaasd: waartoe heeft het allemaal gediend? Siegfried, de held, werd aangekondigd (Das Rheingold), verwekt (Die Walküre), geboren (Siegfried) en vermoord (Götterdämmerung) en de Rijn heeft heel de aarde op het einde overstroomd, alles weggeveegd en is dan terug tussen zijn oevers getreden. Woglinde, Wellgunde (beide met de W van Wagner!) en Flosshilde, de drie Rijndochters kunnen weer spelen en dartelen,

het goud is weer in hun bezit. Ook hier: panta rei, alles vloeit. Onverstoorbaar heeft De Rijn altijd zijn weg vervolgd en is finaal zichzelf gebleven.

De cirkel – der Ring ! - is dus rond, of toch niet helemaal, intussen is er wel wat veranderd: in de eerste plaats Wagner zelf. Bijna dertig jaar deed hij erover om het concept van de Ring uit te schrijven en op muziek te zetten, hij werkte eraan, vaak met mondjesmaat en gedurende tien jaar, na de compositie van het tweede bedrijf van Siegfried, lag het hele project zelfs stil en dat is goed te horen. Tussen het tweede en het derde bedrijf van Siegfried gaapt er als het ware een stijlkloof in de muziek (maar tussen die twee bedrijven had hij wel Die Meistersinger von Nürnberg en vooral Tristan und Isolde gecomponeerd), bovendien had het leven hem ook wat wijzer – lees: minder rebels gemaakt. Stond hij bij de aanvang van het schrijven van de Ring nog op de barricades, bij de première in Bayreuth in 1876 was hij zelf een volgzaam onderdeel van het gezag geworden. Maar wellicht lag de belangrijkste gebeurtenis tijdens begin en einde van de compositie van de Ring op een ander vlak: Wagner ontdekte, las en vond zichzelf terug in 'Die Welt als Wille und Vorstellung' (De wereld als wil en voorstelling) van Arthur Schopenhauer. De pessimistische levensvisie van de filosoof sloot wonderwel aan bij de grootste ontgoocheling in Wagners leven: kunst en revolutie, één strijd. De kunst moest er zijn voor de revolutie en de revolutie voor de kunst, maar die vlieger ging niet op en zo verdraait hij in zekere zin in een bijna laatste stuiptrekking de uitwerking van Götterdämmerung. De toekomstige revolutie bleek afgevoerd, in de plaats kwam de kunst die de niet plaatsgevonden revolutie moest compenseren. 'De beleving van de kunst wordt een kortstondig ogenblik van verlossing van de kwalen van het leven, tenslotte zelfs een voorbode en belofte van de grote verlossing aan het einde der tijden.' schrijft Rüdiger Safranski.¹

'Zurück vom Ring!' schreeuwt Hagen, de Nibelungenzoon op het einde, 'Her den Ring!' gilt bij het begin een machtsgeile Wotan in Das Rheingold, als hij de ring van de vinger van Alberich, Hagens vader nota bene, sleurt (of hakt in sommige producties).

Wagner van zijn kant schreef bij het beëindigen van Götterdämmerung op de laatste bladzijde van de partituur: 'Ik zeg niets meer'. Ik laat het hierbij.

¹ Rüdiger Safranski, Fundering van mythen door de kunst, een toelichting aan de hand van Richard Wagner, in: Nexus 19, 1997

HERFST

Muisgrijze morgens dagen
schoorvoetend op, kalendermoe.
Nog vóór ze ontwaken
dekken ze elkander toe.

Gesluisde daken,
rook komt uit de grond.
Muren die zich vergapen
aan een regenfront.

Onschuld verdronken,
menig blad
dat kleur bekent.

Patrick Vanhaelemeesch

MARANATHA

Ik heb een laatste bokaal
kiemvrije verzen uit de kelder gehaald.
Ik had ze in hun ongewassen onschuld
geplukt op het magisch veld van eerstelingen
toen de zomer – nog in belofte gehuld –
mijn verlangen streelde en zingend
als vele magneten aan mij trok.

Gewillig lost het deksel
zijn greep op het geheel dat zelfs
– ondanks de ring – lucht kreeg
van uiteengereten herinneringen.
Wat als ik nu eens zweeg
en in die zieke zinnen zou verdrinken?
Ze smaken flets als overjaarse groenten!

Een woordenhoos heeft dezer dagen
ons van ons dak beroofd.
Ik zoek dekking in de ondergrondse lagen
waar een kelderschimmel mij gedooft.
En ik wacht ...

Patrick Vanhaelemeesch

SPLEEN OP VOETBALVELD

Hoe de vleugels aangebonden
als supporter en sportgoeroe
in hun soortelijk gewicht geklonken,
versagen, om het even hoe?

Een doorweekte landerigheid
zuigt gretig
aan mijn levensgevoel:
het eigenste doel
buigt melig
voor een verkalkte lijn.

Twee dozijn volstrekt
ontheemde penen
ontwijden de ingetogen wei:
hun haastig bolwerk
– opeens vervelend –
werpt zoden op van nijd.

Na het kortste requiem voor fluit
verliest het veld op slag
de weidsheid van de dag
en vertakt als onkruid
zich de schaamte rond bal
en plein: de zondeval.

Patrick Vanhaelemeesch

Beleefd

door Bart Madou

Stadsbezoek Luik, zaterdag 17 augustus 2013

Behalve één iemand die zich overslapen had (maar die kon later aansluiten) stond iedereen die zaterdag 17 augustus paraat in de inkomsthal van het station van Brugge. Alles verliep volgens het (spoor)boekje, en zo arriveerden wij na exact 2 uur en 1 minuut in het station van Luik-Guillemins.

Wij stapten uit en de monden vielen meteen open. 'Du jamais vu! Impressionant, ongeloofelijk, dat kan niet, zoiets nog nooit gezien, onmogelijk' Het waren enkele van de eerste woorden van de groepsleden bij aankomst in het inderdaad misschien mooiste station ter wereld.

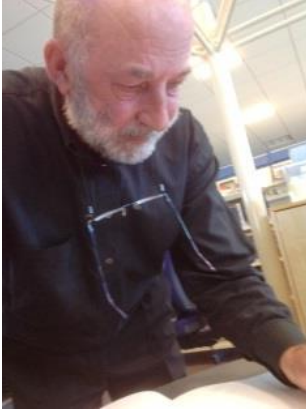
De eerste die we echter ontmoeten was niet de gids maar een groep KWB-leden uit Aartrijke, die een uur vroeger met de bus vertrokken waren en juist arriveerden. Onze bijzonder enthousiaste gids Karlin ontving ons aan de hoofdingang en onderhield ons bijna twee uur lang, over allerlei facetten van het station en uiteraard ook over de Spaanse architect-ingenieur-beeldhouwer Santiago Calatrava. We doorkruisten het station van onder tot boven en van voor naar achter.

Na deze adembenemende beleving stonden we weer met onze voeten op de grond en konden we drie minuten lang genieten van een ouderwetse boemel die ons naar het stationnetje Liège-Palais bracht, in het centrum van Luik. Van daaruit ging het naar het restaurant As Ouhès op de Place du Marché.

En daar, jawel vonden we onze vrienden van Aartrijke terug. Na een stevige én lekkere Luikse maaltijd, tijd voor een literair-historische wandeling met Karlin. Simenon, Victor Hugo, Alexandre Dumas, Gérard de Nerval, ze hadden allemaal iets met Luik te maken en hebben er hun (literaire) sporen nagelaten. De rondleiding bracht ons ook op de Place Saint-Lambert, de binnenkoer van het Prinsbisschoppelijk paleis, de opera, de passage Lemonnier, la société des écrivains, la société d'émulation en de universiteit, om te eindigen op een zonovergoten terras op de Place du Marché, naast het intrigerende perron van Luik.

André Baillon, de gigolo van Irma Ideaal door Frans Denissen

Zondag 15 september 2013



In de reeks Franstalige Vlamingen nodigden de Bibliotheek en Het Beleefde Genot Frans Denissen, literair vertaler, auteur, biograaf en recensent uit om een lezing te geven over de te Antwerpen geboren schrijver André Baillon (1875-1932).

Baillon kende een bewogen leven. Na zijn studies in Leuven eiste hij zijn erfdeel op en verbraste dit samen met een jonge minnares. In 1902 trouwde hij met Marie Vandenberghe, een prostituee die hij later als heldin heeft opgevoerd in zijn roman *Histoire d'une Marie* en met wie hij in de nabijheid

van de abdij van Westmalle ging samenwonen. Dit bleef echter niet duren. Hij vertrok naar Parijs waar hij als "literaire gigolo" tijdelijk enig succes kende, maar hij eindigde in een psychiatrische instelling te Saint-Germain-en-Laye nabij Parijs, waar hij in 1932 uit het leven stapte.

Frans Denissen schreef een biografie over André Baillon, hij was dus de geknipte persoon om deze lezing te verzorgen, wat hij dan ook met verve deed. Het werd een uitermate verrassende kennismaking met een boeiend auteur.

Te Belevén

door Bart Madou

Alle wegen leiden naar Wagner

200 jaar na zijn geboorte is Wagner ongetwijfeld nog altijd een der meest controversiële kunstenaars aller tijden. Weinigen waren zo arm en weinigen hebben zo luxueus geleefd. Tafelspringer en onderkruiper, oproerkraaier en gezette burger, hij was het allemaal.

Verafgood door de een, veracht door de ander, zelden opinies tussenin. Voor sommigen de grootste antisemiet van zijn tijd (en ze hebben een punt!), voor anderen zelfs een Jodenvriend (en ze hebben ook een punt!).

U voelt het al: een objectief beeld van de man schetsen is eigenlijk niet doenbaar, maar dat hij een boeiend persoon was, staat buiten kijf. En dan is er nog zijn oeuvre! Tristan en Isolde mag gerust een mijlpaal in de Westerse klassieke muziek genoemd worden, zoals dat ook kan gezegd worden van de fuga en de sonate. De Ring des Nibelungen: Wagner werkte er – met tussenpozen – bijna dertig jaar aan.

In twee lezingen trachten wij het geval Wagner van wat naderbij te bekijken. Wij doen dat voornamelijk via zijn opera's. Op zondag 27 oktober gaan wij uitgebreid in op zijn magnum opus, De Ring des Nibelungen, die bestaat uit de opera's Das Rheingold, Die Walküre, Siegfried en Götterdämmerung. Naast de ontstaansgeschiedenis en het verhaal zelf (dat behoorlijk complex is), illustreren we het werk met talrijke voorbeelden uit de vier opera's. Ervoor, op zondag 6 oktober zal er dan weinig aandacht aan de Ring geschonken worden maar spitsen wij ons toe op zijn biografie en zijn andere werken. Ook hier gaan er (beperkt) fragmenten uit zijn opera's weerklinken. Op donderdag 14 november, om 19 u. volgt dan nog in het Gemeentehuis van Loppem de integrale projectie van Wagners opera Tannhäuser – ondertitels in het Nederlands.

Die grosse Messe



De (onvoltooide) mis uit 1783 – Mozart was toen 27 jaar – vormt het leeuwenaandeel van de prachtige choreografie van Uwe Scholz 'The great Mass'. Behalve op de Grosse Messe KV 427 en het Adagio en Fuga KV 546 en het motet Ave verum corpus KV

618 wordt er ook nog gedanst op muziek van Gyorgy Kurtag, Arvo Pärt en Thomas Jahn.

Uwe Scholz, choreograaf in Leipzig, was ongetwijfeld een van de briljantste choreografen van zijn generatie toen hij, nauwelijks 45

jaar oud, in 2004 stierf. Zijn ballet "The Great Mass" is een van de indrukwekkendste werken van deze belangrijke neoklassieke choreograaf en tegelijk een requiem, een ware dansrevelatie en ongetwijfeld zijn mooiste gift aan het Leipziger ballet.

De opname dateert uit 2005 en is bedoeld als een onvergetelijk in memoriam voor Uwe Scholz. De slotscène tijdens het Agnus Dei is een pakkende en ontroerende afscheidsgroet van de dansers aan hun bezieler en leermeester.

Vrijdag 25 oktober e.k. om 19 uur in de parochiekerk van Loppem. Dit is een samenwerking met de parochie Sint-Martinus en de Fotoclub Kiwabi.

Emile Verhaeren door Stefaan Van den Bremt



In het kader van de reeks Franstalige Vlamingen hebben de Bibliotheek en Het Beleeftde Genot op zondag 1 december 2013 de dichter en essayist Stefaan Van den Bremt uitgenodigd om een lezing te geven over Emile Verhaeren.

De in 1855 te Sint-Amands geboren Emile Verhaeren geldt als een van de meest markante en vooraanstaande figuren uit de Belgische Letteren. Door zijn ongeziene vernieuwende literaire activiteiten en kunstessays was hij dé vertolker en verslaggever van de literaire en artistieke vitaliteit rond de eeuwwisseling. In 1911 greep hij zelfs net naast de Nobelprijs voor Literatuur. Vertaald in meer dan 20 talen, laat hij ons een oeuvre na dat een belangrijke plaats in de wereldliteratuur inneemt.

Bibliotheek Zedelgem, zondag 1 december 2013 om 11 uur.

Waar ben jij een stukje van?

"Iedereen is een stukje van de wereld."

Fedde, 5 jaar

Uit: Kant voor kleuters, filosoferen met kinderen (Filosofie Magazine, september 2013)

Een selectieve zelfbiografie van Z tot A

door Bart Madou

Elk trimester een stukje eigen biografie. In elke aflevering staat er één (ding)woord centraal, een woord dat mij ooit dierbaar was. Maar ook telkens de naam van drie kunstenaars: een auteur, een componist en een beeldend kunstenaar. Verder bespreek ik nog een locatie die mij in het verleden dierbaar was. Allemaal volgens de letters van het alfabet, maar dan van Z tot A, ditmaal de U.

U

Universiteit

Als je vijf jaar van je leven ergens slijt, dan is het niet verwonderlijk dat dit zijn sporen en zeker zijn herinneringen nalaat. Vijf jaren aan de Alma Mater te Leuven waren dat in elk geval, het lijkt (en is) wel een hele tijd geleden, maar nu ik er bewust over schrijf komen vele herinneringen naar boven. Mooie? Absoluut! Minder aangename? Dat ook of zelfs beide tegelijk. Als je dat allemaal wat van op afstand bekijkt kan je als grijz(n)zende, nou ja grijze man wel alles relativeren. De grootste tegenslag of beter ontgoocheling, want tegenslag klinkt teveel alsof het van buitenaf komt, terwijl ikzelf allicht de grote oorzaak van dit onheil was, dat was ongetwijfeld een tweede zit in de tweede kandidatuur. Ach, nu heet dat anders, ik doe al lang geen moeite meer om dat ook maar te willen snappen. Liever slenter ik door Bologna dan mij te verdiepen in de hervormingen die de naam van deze stad dragen. Twee kandidaturen, drie ingenieursjaren, het was beslist genoeg. En toch, het is des mensen. Toen ik, na het verdict, de lijst van mijn herexamens zag, kon ik een inwendige jubelkreet niet onderdrukken: biologie was er niet bij, joepie! Want behalve dat biologie mij nauwelijks interesseerde (ik heb dan later wel specialisatie bodembioologie gekozen, hoe gek een mens kan zijn), was dat vak bij iedereen in Leuven ook berucht omwille van de toenmalige professor die het doceerde: Koch, een naam die velen nog de daver op het lijf zal bezorgen. Want behalve zijn strengheid (daarin was hij niet de enige) was hij ook bekend voor zijn wispelturigheid (daarin was hij evenmin de enige in die tijd) en het feit dat hij zijn hoofd niet kon stilhouden. Ik heb het aan den lijve ondervonden: het examen mochten wij in een zaal schriftelijk voorbereiden, de één na de ander werd dan voor het mondeling gedeelte bij hem geroepen.

Professor Koch liep in het begin langs de tafels heen en weer, wij waren nog geen kwartier bezig of hij ritste en passant mijn kopij, vragen en klad, mee en liet me voor zowat een klein uur zitten koekeloeren. Als een der eersten mocht ik binnengaan in zijn bureau, een paar vraagjes, ik herinner mij enkel nog goed dat ik enige uitleg moest geven over dat beestje met de voor mij intussen onvergetelijke naam *Demodex folliculorum*. Met een niet al te best gevoel ben ik naar buiten gestapt en dan zie ik mijn resultaten met een 12 voor biologie, wat betekende: geen herexamen, oef! Scheikunde wel, dat was andere koek.

Maar hoog tijd voor de mooie herinneringen. Is het erg dat ik nu moet toegeven dat ik wel eventjes moet nadenken? Ik zoek dan wel herinneringen naast de voor de hand liggende: deliberatie laatste jaar, premier amour – zeker weten, mijn eerste liefde, met die eerste liefde gehuwd en met die eerste liefde nog altijd samen. Ik vraag mij af hoe surrealistisch dat allicht wel klinkt voor vele jongeren van vandaag. Of vriendschappen: Hans, door en door, zeg maar fanatiek pacifist, een ware apostel van de geweldloosheid. Door hem ben ik én vegetariër (maar niet zo kneuterig, alhoewel, in het begin...), én pacifist (maar niet zo fanatiek) geworden. Ook introduceerde hij mij in de Indische filosofie, de Ahimsa, de wijsheid van Lanza del Vasto. Samen zijn we nog naar de Ark in de Larzac in Frankrijk gereisd om kennis te maken met de man en zijn communauté de l'Arche. Die vriendschap heeft evenwel niet stand gehouden. Toen hij jaren later het licht meende ontdekt te hebben bij de Rozenkruisers en mij daar even fanatiek als altijd toe trachtte te bekeren, heb ik afgehaakt.

En tenslotte, tijdens mijn eerste jaar in Leuven heb ik mijn baard laten staan.

Kwamen ook in aanmerking: Utopie, Uebermensch

Ungaretti

Niet de man zelf – een Italiaans dichter uit het begin van de vorige eeuw, de XXste dus – maar een gedicht van hem, het kortste gedicht (die naam waard) dat ik ken. Dus niet dat vertelseltje over Joost van den Vondel en Guido Gezelle die samen aan een tafeltje zaten waar een brandende kaars op stond en een wedstrijd hielden over wie het kortste gedicht kon schrijven. Gezelle begon, hij nam de kaars uit de kandelaar en liet een druppel was op de hand van Vondel vallen, daarbij zeggend: 'Vet smet', waarop Vondel zijn pen of potlood nam en op de vingers van Gezelle sloeg. "Ik tik" was

zijn antwoord. Nee het gaat hier om een stuk(je) heel diepzinnige poëzie, zo diepzinnig dat ik het graag op mijn grafsteen zou gebeiteld zien, waarmee u dus weet dat ik geen verbranding of uitstrooiing of dat soort nieuwlichterijen wens, maar stevig onder de grond met een heuse grafsteen. Mijn executeurs-testamenteair zijn bij deze gewaarschuwd.

Maar nu dus dat gedicht – nog korter dan een haiku.

MATTINA

*M'illumino
d'immenso.*

Maar nu komt het, hoe vertaal je dat? Ik verlicht mij met het onmetelijke? Zoiets zeker, erg letterlijk, maar ook tot de kern. Niet 'ik word verlicht door het onmetelijke' of 'het onmetelijke verlicht mij', wat je wel eens hoort.

Veel van zijn andere gedichten zijn al even sober en licht (in de twee betekenissen), maar merkwaardig diepzinnig als je er wat langer bij stilstaat. De man is trouwens geboren in Alexandrië, aan de rand van de woestijn. Dat kan er zeker mee te maken hebben. Of wat te denken over het volgende gedicht, een westerse haiku?

ETERNO

*Tra un fiore colto e l'altro donato
l'inesprimibile nulla*

EEUWIG

*Tussen een geplukte bloem en een andere gegeven
het onzegbare niets.*

Ungaretti symbolist? Over waarom Ungaretti vaak zulke korte gedichten schreef, zei hij zelf: 'De oorlog openbaarde mij mijn taal. Dat wil zeggen, ik moest snel spreken omdat de tijd beperkt was... Ik moest in een paar woorden een buitengewone intensiteit aan betekenis tot uitdrukking brengen.' Ungaretti had zich inderdaad tijdens de Eerste Wereldoorlog als vrijwilliger opgegeven, net als die andere dichter Guillaume Apollinaire, maar die had dus minder geluk.

Kwamen ook in aanmerking: Undset

Ucellini

Herken je dat? Je hoort een leuk melodietje, je vergeet te luisteren of te noteren van wie het is, en weg melodietje, van wie zou dat nu geweest zijn? Maanden, soms jaren later hoor je het wijsje toevallig opnieuw. Nu ben je wel alert en je noteert stante pede (letterlijk) de naam van de componist en het werk: Cellini, La Bergamasque. De dag of de week erop, hops, naar de FNAC (ik werkte toen wel in Brussel nietwaar) en maar zoeken en snuisteren in die rekken, niets van die Cellini te vinden. Ten einde raad dan maar even de verkoper aanspreken, en ik herinner mij, in Brussel liep er daar een wandelende muziekencyclopedie rond, Franstalig weliswaar maar hij wist er niet alleen alles van, hij wist je te boeien met zijn commentaar op sommige uitvoeringen. Dus vragen naar La Bergamasque van Cellini. Hij, die diep nadenkt: 'Cellini, Cellini,...', intussen is hij op weg naar de laatste rijen van het alfabet. 'Voilà, monsieur'. En daar stond ik met in mijn handen een CD'tje: Marco Uccellini (1603-1680): Aria sopra la bergamasca. Nu, zoveel jaar later, is zo iets terugvinden een makkie, Google, weet je en op You Tube vind je de ene bruisende uitvoering na de andere. Neem maar Il Giardino Armonico met die ongeëvenaarde Antonini als solist, je komt nooit bedrogen uit.

Kwamen ook in aanmerking: geen muzikale U's meer.

Utrillo



Maurice Utrillo werd in 1883 geboren als Maurice Valadon in Montmartre – the place to be dus. Zoon van Suzanne Valadon, ongehuwd, en een onbekende vader. Puvis de Chavannes en Pierre-Auguste Renoir worden soms genoemd. Gezien de levenswandel van deze laatste zou dat niet eens zo verwonderlijk zijn. Hoe dan ook, een Spaanse kunstcriticus Miquel Utrillo nam later het vaderschap op zich. Nog best, want andere schilders wier

naam met de U begint zijn mij vreemd. Ook over zijn schilderijen weet ik weinig en de ultieme esthetische ervaring beleef ik er nu ook weer niet bij, al moet ik toegeven dat er iets in zit, iets van het nederige, het eenvoudige en toch bezielend met een zekere naïeve schoonheidsuitstraling. Neem nu 'Ni jour, ni l'heure', uit 1921, een Zuiders tafereeltje, gezien de druivenranken. Mijn ultieme droom van 'gepensioneerd zijn'? Op een pleintje in Zuid-Frankrijk, in de buitenlucht, een dorpje dat iedereen vergeten is, waar alles is gebleven zoals het honderd jaar geleden was. Oktober op een terras, een pastis en als gesprekspartner de vrouw vooraan links (of rechts, maakt mij niet uit) en praten zoals en over Proust. De titel van dit schilderij alleen al klinkt uitermate Bijbels, Marcus 13, 32-33 je weet wel (ik heb het opgezocht in mijn geliefde Statenbijbel): *'Maar van dien dag en die ure weet niemand, noch de Engelen die in de hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader. Ziet toe, waakt en bidt, want gij weet niet wanneer de tijd is.'* Ziet dus toe!

Kwamen ook in aanmerking: niemand

Ulm

Weinig U-plaatsen op deze wereld waarmee ik iets maken heb. Ulm is er wel een van, hoewel ik daar nauwelijks één lange namiddag geweest ben. Daar aankomen op een bloedhete augustusdag, dan is het eerste wat je doet, je neerploffen op een rieten terrasstoel met achter je de hoogste kerktoren ter wereld: de Münster. En na een eerste slok van één of andere Weisswein: de Münster vóór je, want voor dit imposant bouwwerk draai je toch je stoel. Je ogen dwalen over het grote plein waar juist de marktkraampjes opgeruimd worden, de achterblijvende groenten en kratten worden nog vlug bijeen gescharreld door medemensen die minder geluk in hun leven gehad hebben, en wat er nog overblijft, wordt op een hoopje gespoten door de stedelijke ruimdienst en dan in een minimum van tijd opgeschept en weggebracht. En daar rond die kerk ligt nu een stenen oppervlakte als een kookplaat te zinderen in de zuiderzon (als dat geen alliteratie is). Het zou wel iets hebben zo'n kathedraal van een kerk op een plein waarrond vakwerkhuisen geschrinkt zijn (we zijn in Duitsland nietwaar). Zou! Zou, want één of andere architect met politieke connecties is er in geslaagd om rechts op het plein (vanuit het standpunt van de terraszitter met zicht op de hoofdingang van de Münster) het nieuwe stadhuis neer te poten of beter neer te leggen, want de constructie loopt behoorlijk langgerekt uit. Nu heb ik niets tegen moderne architec-

tuur en ook niet tegen dit stadhuis, ik vind het geheel en in het bijzonder de voorgevel zelfs heel geslaagd, maar uitgerekend op die Altmarkt van Ulm, 'als architektonischer Gegenpol neben dem spätgotischen Münster' (sic), het is wel even wennen.

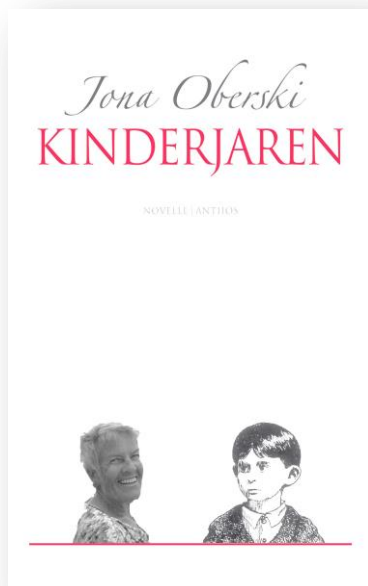
Tijdens een korte stadswandeling in de late namiddag toevallig langs het geboortehuis van Einstein gepasseerd. Einstein een Ulmer? Wist ik dus niet. Aangenaam verrast was ik even buiten het stadscentrum aan de overkant van de Donau, waar een andere kerk mijn aandacht trok. Het bleek de Johannes De Doperkerk te zijn in een opvallend expressionistische stijl met een knipoogje naar vroeg-romaanse kerken. De moeite en de koelte waard.

Kwamen ook in aanmerking: niets bijzonders

Volgende aflevering: T

Het favoriete boek

Rietje Vanhaecke blijft bij haar Kinderjaren



Voor ik op vakantie vertrok, stapte ik nog snel de boekhandel binnen en griste enkele boekjes mee.

Ik bleef steken bij "Kinderjaren" van Jona Oberski.

Als oma - wie zal het mij kwalijk nemen? - was ik geboeid door de titel. Een onschuldig verhaal, dacht ik; de achterflap had ik niet eens bekeken.

Maar, zo onschuldig leek het niet: de schrijver behandelt een van de meest dramatische perioden uit onze recente geschiedenis. Ogenscheinlijk lichtvoetig belicht hij een facet van de Holocaust door de ogen van een kind.

Alweer de Holocaust, denk je misschien. Alweer ja, maar aangrijpend, want authentiek, intens en toch heel apart.

In korte, krachtige zinnen loodst hij ons van speelse, kinderlijke toestanden naar dramatische aspecten.

Ik hoef geen details te geven: de geschiedenis van de Jodenvervolging is ons bekend; we kunnen Multatuli citeren: "*ik heb u gezegd, lezer, dat mijn verhaal eentonig is*"...

Verrast en geboeid heb ik een nachtje doorgetrokken om het hele verhaal op te zuigen.

Hoeft het gezegd dat het zo doordringend geschreven is dat het je naar de keel grijpt? De stijl is sober en direct; in een treffende woordkeuze komt de schrijver to the point.

Het is fijn verwoord en overstijgt het gewone; we kunnen zelfs van pure poëzie spreken.

Hoewel wij het gegeven kennen als intriest, toch blijf je niet met een hopeloos gevoel achter.

Een rijke weemoed die dankbaarheid inhoudt, dat is wat mij overblijft; het zijn van die "dingen die niet overgaan".

Rietje liet ons nog het volgende weten:

"In het getijboekje van 2013, dat jaarlijks samengesteld wordt door afdeling Kust-Vlaamse hydrografie en gratis verkrijgbaar is in het toerismekantoor van elke kustgemeente, werden, net als vorig jaar, enkele 'zee-gedichten' opgenomen van leden van de Letterkundige Kring Kerklommer De Haan; Hervé Casier, Greet De Coninck, Wilfried Saelens en Rietje Vanhaecke kregen de eer.

Leesgroep 2013-2014

door Els Durnez



DE LEESGROEP Openbare Bibliotheek Zedelgem

Een boek in je eentje lezen is leuk, maar er nadien over van gedachten wisselen met anderen, is nog eens zo leuk.

Begin oktober 2013 start de leesgroep opnieuw.

Er staan een zestal boeken op het

programma.

De bijeenkomsten vinden plaats op maandagavond van 20u. tot 21u30u. in de bibliotheek te Zedelgem.

Je kan inschrijven voor de ganse reeks of per sessie.

De bibliotheek zorgt voor voldoende exemplaren van het boek dat besproken wordt.

Als je graag deelneemt aan de bijeenkomsten kan je je naam opgeven aan de balie of mailen naar els.durnez@zedelgem.be

Maandag 14 oktober 2013

Stefan Brijs, Post voor Mevrouw Bromley

Het decor vormt een volkswijk in Londen en het front in België tijdens de Eerste Wereldoorlog. In het eerste deel, 'Het thuisfront', staat de tegenstelling tussen John en zijn 'zoogbroer' Martin over deelname aan de oorlog centraal. John kiest voor de universiteit, Martin wil ten koste van alles deelnemen aan een oorlog die, zo is de algemene verwachting, 'voor kerst' afgelopen zal zijn. Vermeende lafheid, patriottisme en fanatisme slopen de vriendschap. Andere motieven zijn: liefde, trouw, teleurstelling en vaderbinding. Het tweede deel beschrijft Johns ervaringen aan het front. Hij ontwikkelt zich tot een leugenaar: hij censureert de post om de gruwelijke gebeurtenissen voor het thuisfront te verbloemen. Inschrijven tot 7 oktober 2013

Maandag 2 december 2013

Juli Zeh, Vrije val

Een boek over de vriendschap tussen twee fysici, over natuurkunde, over ontvoering en een moord, over schuld en boete; het leunt op de misdaadromans van de Zwitserse schrijver Friedrich Dürrenmatt. De setting is echter geen sombere en verregende Zwitserse plaats, maar het lieflijke Freiburg, een ingeslapen Duits provinciestadje.

De twee fysici hebben sinds hun studententijd een heftig dispuut: Oskar hangt de zogeheten Theory of everything aan, die het universum moet duiden, terwijl Sebastian ervan overtuigd is dat er parallelle universums bestaan waarin andere gebeurtenissen gelijktijdig plaatsvinden.

Inschrijven tot 25 november 2013

Maandag 13 januari 2014
Poëzie Herman De Coninck

Maandag 24 februari 2014
Tommy Wieringa, Dit zijn de namen

Gouden Uil Prijs van de Lezer, 2013

Een grensstad in de steppe. Uit de vlakke duikt een groep verwilde vluchtelingen op. Ze veroorzaken angst en onrust in de stad. Als Pontus Beg, commissaris van politie, ze laat oppakken, wordt in hun bagage het bewijs van een misdaad gevonden. Beg onttrafelt de geschiedenis van hun helletocht, die gaandeweg verweven raakt met de ontdekking van het verhaal over zijn eigen afkomst. Inschrijven tot 17 februari 2014

Maandag 28 april 2014
Amity Gaige, Schroder

Amerikaans familiedrama over een geestelijk labiele man die zijn eigen dochtertje ontvoert. Tegelijk een oer-Amerikaanse road novel met bizarre ontmoetingen en de dynamiek van het reizen door onbekend gebied. Het kernthema van de roman is identiteitsfraude en verlatingsangst. De met zijn vader uit Oost-Duitsland naar de VS gevluchte Erik Schroder kiest tijdens zijn schooltijd voor een andere identiteit. Hij verzint een 'gewone' afkomst en kiest een nieuwe naam: Eric Kennedy. Hij weet de maskerade lang vol te houden: hij studeert communicatiewetenschap, trouwt met de 'echt' Amerikaanse Laura en wordt vader van Meadow, een vroegwils meisje dat door Eric als een mede-intellectueel wordt opgevoed. Als Laura na de scheiding de voogdij van Meadow naar zich toe trekt, besluit Eric zijn dochter in een opwelling te ontvoeren. In de gevangenis schrijft hij aan Laura hoe hij tot deze wanhoopsdaad is gekomen en wat de traumatische oorzaak is van zijn identiteitsbedrog. Inschrijven tot 21 april 2014

Het Beleefde Genot

6 oktober 2013 om 11 u.

HET GEVAL WAGNER

door Bart Madou



27 oktober 2013 om 11 u.

DE RING VAN DE NIBELUNG

door Bart Madou



14 november 2013 om 19 u.

TANNHÄUSER



**Gemeentehuis
Loppem**



 Wagner200



HET BELEEFDE GENOT
CULTURELE EN LITERAIRE KRING